

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai Į 2022-08-25 Nr. S-2469

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Finansų ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerės 2022 m. rugpjūčio 25 d. pavedimu Nr. S-2469 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1838, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1839, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 papildymo 31² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1840 ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1841“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir teikia pasiūlymus.

Siūlome nepritarti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1841 (toliau – BŠĮ pakeitimo įstatymo projektas), kuriuo siūloma nustatyti, kad valstybės biudžeto asignavimų valdytojai yra ne tik įstaigų, bet ir asociacijų, nurodytų Seimo patvirtintame valstybės biudžete, vadovai, o Lietuvos šaulių sąjungos (toliau – LŠS) vadovas yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojas.

Pažymime, kad Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas yra specialus biudžeto sudarymą ir vykdymą, asignavimų valdytojų pareigas, teises ir atsakomybę reglamentuojantis įstatymas, todėl nustatant asignavimų valdytojo statusą, turėtų būti laikomasi Biudžeto sandaros įstatymo 4 straipsnio nuostatų, kur yra aiškiai nustatyti kriterijai (sąlygos), kurias turi atitikti įstaiga, kad jos vadovas būtų laikomas asignavimų valdytoju. Kartu pažymėtina, kad konkrečios įstaigos įrašymas į Biudžeto sandaros įstatymo 4 straipsnį negali būti laikomas kriterijumi (sąlyga), kaip tai suprantama pagal šiuo metu galiojančias minėto įstatymo straipsnio nuostatas.

Be to, Valstybės kontrolė teikiamose išvadose dėl atitinkamų metų valstybės biudžetų projektų ne kartą yra pastebėjusi, kad didelis asignavimų valdytojų ir jų vykdomų programų skaičius apsunkina biudžeto planavimo procedūras, asignavimų valdymą, didina biudžeto kontrolės išlaidas ir daro sudėtingą atsakomybės ir kontrolės pareigų atskyrimą. Pažymėtina, kad esant didesniai asignavimų valdytojų skaičiui, nesudaromos sąlygos efektyviai naudoti valstybės biudžeto asignavimus.

Tačiau atsižvelgiant į organizacijos reikšmę ir siekį turėti užtikrintą finansavimą, kuris būtų žinomas valstybės biudžeto tvirtinimo metu, siūlome LŠS skiriamas lėšas tvirtinti atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme, išskiriant iš Krašto apsaugos ministerijos ar kito asignavimo valdytojo asignavimų.

Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti Nutarimo projektą, siūlant alternatyvą BŠĮ pakeitimo įstatymui – lėšų, skirtų LŠS veiklai finansuoti išskyrimą iš Krašto apsaugos ministerijos ar kito asignavimo valdytojo, išbraukti 3 ir 7 punktus ir patikslinti 6 punkto formulotę.

Taip pat pažymime, kad kelia abejonių aiškinamajame rašte nurodyta nuostata, kad LŠS veiklai finansuoti bus skiriami valstybės biudžeto asignavimai, kurie turės būti ne mažesni kaip 2 procentai nuo Krašto apsaugos ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Šiuo metu tai sudarytų daugiau nei 30 mln. eurų per metus. Taip pat pažymima, kad tai nebūtų lėšos nuo krašto apsaugai skiriamo valstybės biudžeto finansavimo, kuris šiuo metu siekia 2,52 proc. BVP.

FM_isvada.docx

Pažymėtina, kad, atsižvelgiant į Lietuvos Konstitucinio Teismo 2022 m. liepos 11 nutarimo nuostatas, pagal Konstitucijos 94 straipsnio 4 punktą valstybės biudžeto projektą rengia Vyriausybė. Konstitucijos 130 straipsnyje nustatyta, kad Vyriausybė sudaro valstybės biudžeto projektą ir pateikia jį Seimui. Taigi Konstitucijoje įgaliojimai rengti valstybės biudžeto projektą yra nustatyti tik Vyriausybei. Konstitucijos nuostata, kad įgaliojimus rengti valstybės biudžeto projektą turi Vyriausybė, reiškia, jog Vyriausybė – ir tik ji – turi įgaliojimus valstybės biudžeto projekte numatyti, kiek lėšų ir iš kokių pajamų šaltinių turėtų būti gauta, kiek lėšų ir kokiems tikslams turėtų būti skirta, ir kt. Valstybės biudžeto projekte numatydamą valstybės išlaidas, Vyriausybė yra saistoma atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės imperatyvo, konstitucinio valdžių padalijimo principo, kitų Konstitucijos normų ir principų. Pažymėtina, kad konstitucinis atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės imperatyvas, būtinumas užtikrinti konstitucines asmens teises ir laisves bei apsaugoti kitas Konstitucijoje įtvirtintas vertybes suponuoja Vyriausybės pareigą rengiant valstybės biudžeto projektą atsižvelgti į Konstitucijoje įtvirtintas valstybės funkcijas, į esamą ekonominę ir socialinę padėtį, į visuomenės ir valstybės poreikius bei galimybes, į turimus ir numatomus gauti finansinius išteklius bei valstybės įsipareigojimus, kitus svarbius veiksnius.

Atkreipiame dėmesį, kad krašto apsaugos ministrui pavesta gynybos sritis, į kurią įeina ir pasirengimas pilietinei gynybai (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimas Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“), atitinkamai LŠS ir jos veikla Finansų ministerijos nuomone yra visa apimtimi priskirtina krašto apsaugos ministro valdymo sričiai.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai

Nr.
Į 2022-08-25 Nr. S-2469

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjo pateiktą išvados gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1838, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1839, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 papildymo 31² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1840 ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1841“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir pritaria Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1838 (toliau – LŠSĮ projektas) bei susijusių įstatymų projektų tikslams, tačiau mano, kad LŠSĮ projekto bei Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 papildymo 31² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1840 (toliau – VTS projektas) nuostatos turėtų būti tikslinamos. Todėl siūlome Nutarimo projektą papildyti šiais aspektais:

1. Manome, kad pritarimas teisės aktų projektams reiškia, kad pritariama jų siūlomam teisiniam reguliavimui pilna apimtimi, todėl nagrinėjamų įstatymų projektų atveju siūlome nuosaikesnę formuluotę ir Nutarimo projekto dėstomojoje dalyje nurodyti, kad „iš esmės pritariama įstatymų projektams, tačiau siūloma juos tobulinti pagal dėstomas pastabas ir pasiūlymus“.

2. LŠSĮ projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad Lietuvos šaulių sąjunga (toliau – LŠS) gali vykdyti ir platesnes funkcijas, užtikrinant valstybei gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymą konfliktų, krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu – padėti gyventojams patenkinti būtinuosius poreikius ir pan. Manome, kad nepaisant šio įvardyto projektų rengimo tikslo ir Vidaus reikalų ministerijos sėkmingos praktinės patirties, kuomet šauliai buvo pasitelkiami valdant COVID-19, migrantų, ukrainiečių pabėgėlių krizes, šis tikslas nėra įgyvendintas, nes pagrindinės funkcijos LŠSĮ projekte išlieka nepakitusios nuo dabar galiojančio teisinio reguliavimo. Todėl šiuo aspektu siūlytume atkreipti dėmesį į Lietuvos Respublikos Seimui pateikto Lietuvos Respublikos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 9, 14, 15, 18, 33 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1830 nuostatas, kuriomis tikslinamos LŠS funkcijos pagalbos teikimo civilinės saugos pajėgoms kontekste.

3. LŠSĮ projekto 9 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad LŠS koviniai būriai karo padėties metu tampa ginkluotųjų pajėgų dalimi ir vykdo ginkluotos gynybos plane numatytas

užduotis. Tuo tarpu asmenys, įtraukti į civilinį mobilizacinį personalo rezervą, paskelbus mobilizaciją ar karo padėties metu, vykdo mobilizacines ir (ar) priimančiosios šalies paramos teikimo užduotis. Siekiant išvengti atvejų, kuomet civilinės mobilizacinės institucijos ir ginkluotosios pajėgos priskirs tuos pačius žmones skirtingoms užduotims vykdyti, siūlome LŠSI projekte numatyti, kad asmenys, kurie įtraukti į civilinį mobilizacinį personalo rezervą, negali būti LŠS kovinių būrių šauliais.

Atsižvelgdami į tai, siūlome papildyti Nutarimo projektą su siūlymu papildyti LŠSI projekto 39 straipsnio 1 dalį 5 punktu ir jį išdėstyti taip:

„5) nėra įtraukti į civilinį mobilizacinį personalo rezervą.“

4. LŠSI projekto 12 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį reikia papildyti aiškiai nurodant, kas Ministro Pirmininko teikimu skiria į pareigas, atleidžia iš jų ir nušalina nuo pareigų LŠS vadą, taip pat jį apdovanoja piniginėmis premijomis, nes LŠSI projekte tai nenurodyta.

5. LŠSI projektu siekiama sudaryti teisinės prielaidas LŠS vado pareigas eiti ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnams arba buvusiems vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti pretendentai. Pritariame šiai iniciatyvai, kad Lietuvos šaulių sąjungos vadu galėtų tapti ir asmuo ne tik iš krašto apsaugos sistemos, bet ir iš vidaus tarnybos sistemos, tačiau atkreipiame dėmesį, kad reikalavimai ir galimybės pretendents užimti LŠS vado pareigas tokiu atveju turėtų būti aiškūs, nedviprasmiški ir iš esmės suvienodinti. Siekiant LŠSI projekto ir Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto (toliau – Vidaus tarnybos statutas) nuostatų suderinamumo, LŠSI projektas ir VTS projektas tikslintini šiais aspektais:

5.1. Pagal LŠSI projekto 30 straipsnio 3 dalį LŠS vadu gali būti ir į atsargą išėjęs vidaus tarnybos sistemos pareigūnas LŠS narys. Pažymėtina, kad pagal Vidaus tarnybos statutą pareigūnai yra atleidžiami iš vidaus tarnybos, bet ne į atsargą, todėl siūlome LŠSI projekte (30 straipsnio 3, 10 ir 11 dalyse) vietoj sąvokos „į atsargą išėjęs vidaus tarnybos sistemos pareigūnas“ vartoti sąvoką „buvęs vidaus tarnybos sistemos pareigūnas“.

5.2. Pagal LŠSI projekto 30 straipsnio 3 dalį LŠS vadu gali būti pareigūnas, turintis ne žemesnį kaip *vidaus tarnybos pulkininko leitenanto* laipsnį. Minėtą laipsnį pagal Vidaus tarnybos statutą turi vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, tarnaujantys Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžiose įstaigose, Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnyboje prie Vidaus reikalų ministerijos, Muitinės departamente prie Finansų ministerijos ir jam pavaldžiose įstaigose, Kalėjų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir Lietuvos probacijos tarnyboje. Tačiau vidaus tarnybos sistemos pareigūnai, tarnaujantys policijos įstaigose, turi minėtą laipsnį atitinkantį policijos laipsnį – *vyresniojo komisaro* laipsnį. Atsižvelgdami į tai, siūlome papildyti LŠSI projekto 30 straipsnio 3 dalį, nurodant, kad LŠS vadu gali būti skiriamas „ne žemesnį kaip vidaus tarnybos pulkininko leitenanto **ar vyresniojo komisaro** laipsnį turintis vidaus tarnybos sistemos pareigūnas“.

5.3. Pagal LŠSI projekto 30 straipsnio 12 dalį, „LŠS vadui mokamos pareiginės algos dydis yra lygus kariuomenės vadui **ir policijos generalinio komisarui pirmaisiais ir vėlesniais metais priklausančių tarnybinių atlyginimų vidurkiui atitinkamai pagal šiose pareigose dirbtus metus**“. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 60 straipsnio 3 dalį, profesinės karo tarnybos karių pareiginę algą sudaro tarnybinis atlyginimas ir įstatyme nustatyti priedai ir priemokos. Tarnybinio atlyginimo dydis apskaičiuojamas minėto įstatymo 1 priede nustatytą tarnybinio atlyginimo koeficientą, kuris priklauso nuo kario laipsnio ir pagal šį laipsnį ištarnautų metų, padauginus iš Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinto atitinkamų metų pareiginės algos bazinio dydžio, kuris taikomas apskaičiuojant

valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų pareigines algas (atlyginimus) (toliau – bazinis dydis).

Pagal Vidaus tarnybos statuto 52 straipsnio 1 dalį, vidaus tarnybos sistemos pareigūnų (taip pat ir policijos generalinio komisaro) darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedas už laipsnį, priedas už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, priemokos, mokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinį darbą. Policijos generalinio komisaro pareiginė alga nustatoma taikant Vidaus tarnybos statuto priede šiai pareigybei nustatytą pareiginės algos koeficientą iš šios pareigybės grupės pareigybėms nustatytą pareiginės algos koeficientų intervalo (nustatytas minimalus ir maksimalus koeficientas). Pareiginė alga apskaičiuojama atitinkamą pareiginės algos koeficientą dauginant iš bazinio dydžio. Be to, skirtingai nei kariuomenės vado, nėra numatytas pareiginės algos didinimas priklausomai nuo ištarnautų metų.

Atsižvelgdami į skirtingą kariuomenės vado tarnybinio atlyginimo ir policijos generalinio komisaro darbo užmokesčio ir pareiginės algos nustatymo principus ir siekdami išvengti painiavos taikant dviejų skirtingų sistemų (krašto apsaugos ir vidaus tarnybos sistemos) darbo užmokesčius, siūlome LŠSI projekte nustatyti, kad LŠS vado pareiginė alga mokama pagal kariuomenės vado tarnybinį atlyginimą.

5.4. LŠSI projekto 30 straipsnio 9 dalyje siūloma nustatyti, kad „jeigu į LŠS vado pareigas skiriamas šaulys yra vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, jis perkliamas į šias pareigas ir pasibaigus įgaliojimų terminui atleidžiamas iš jų Vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka“. Toks reguliavimas yra nelogiškas ir prieštarauja Vidaus tarnybos statutui. Pažymėtina, kad LŠSI projektas reguliuoja šaulių statusą, LŠS vado skyrimą į pareigas, įgaliojimus, tuo tarpu Vidaus tarnybos statutas reguliuoja santykius, susijusius su vidaus tarnybos sistemos pareigūno, o ne šaulio, statuso įgijimu, atleidimu iš vidaus tarnybos ir kitus klausimus. Todėl neaišku, kaip ir kokių pagrindu LŠS vadas gali būti atleidžiamas Vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka, ir kodėl Vidaus tarnybos statutas turi reglamentuoti asmens atleidimą iš LŠS vado pareigų.

Be to, kyla klausimas, kodėl vidaus tarnybos sistemos pareigūnas į LŠS vado pareigas yra *perkliamas*, o pasibaigus įgaliojimų terminui ar kitais pagrindais pasibaigus tokio į LŠS vado darbo sutarčiai, jis yra atleidžiamas, o ne grąžinamas į vidaus tarnybą, kaip tai yra nustatyta Vidaus tarnybos statuto 31¹ straipsnyje, kai pareigūnas laikinai perkliamas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas.

VTs projektu siūloma nustatyti, kad vidaus tarnybos sistemos pareigūnas jo rašytiniu sutikimu Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su vidaus reikalų ministru, ir Vyriausybės nutarimu gali būti iki 4 metų perkeltas į Lietuvos šaulių sąjungos vado pareigas“. Toks siūlomas reguliavimas suponuoja laikiną vidaus tarnybos sistemos pareigūno perkėlimą į LŠS vado pareigas, todėl reikėtų aiškiai nustatyti tiek perkėlimo, tiek grąžinimo į pareigūno eitas pareigas sąlygas ir tvarką.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad LŠSI 30 straipsnio 9 dalies antrame sakinyje siūloma nustatyti, kad „nesibaigus įgaliojimų terminui, LŠS vadas, kuris yra vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, atleidžiamas iš LŠS vado pareigų Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su vidaus reikalų ministru, Vyriausybės nutarimu, atleidus jį iš vidaus tarnybos Vidaus tarnybos statuto nustatytais pagrindais, taip pat LŠS vadui išstojus iš LŠS, pašalinus jį iš LŠS ar LŠS suvažiavimui pareiškus nepasitikėjimą LŠS vadu“. Siūlomas reguliavimas yra neaiškus, nepagrįstas ir neatitinka Vidaus tarnybos statuto reguliavimo, todėl yra tikslintinas keliais aspektais.

Pažymėtina, kad asmuo, perkeltas į LŠS vado pareigas, tuo metu neina vidaus tarnybos sistemos pareigūno pareigų. Nei LŠSI projektas, nei VTS projektas nenustato, kad tuo metu, kai pareigūnas yra perkeltas į LŠS vado pareigas, jam yra taikomas Vidaus tarnybos statutas, todėl tuo metu asmuo negali būti atleistas iš vidaus tarnybos. Net jei LŠS vadui būtų taikomas Vidaus

tarnybos statutas, LŠS vadas neturėtų būti atleidžiamas iš šių pareigų vien dėl to, kad jis buvo atleistas iš vidaus tarnybos, net neįvertinus atleidimo pagrindo (pvz. sukako nustatytą išleidimo į pensiją amžių, pareigūno prašymu, dėl sveikatos būklės ar kt.), ypač atsižvelgus į tai, kad į LŠS vado pareigas gali būti skiriamas ir buvęs pareigūnas. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Vidaus tarnybos statute nenumatyta galimybė atleisti pareigūną iš vidaus tarnybos tuo metu, kai jis yra laikinai perkeltas į LŠS vado pareigas (ar kitas ne pareigūno pareigas) ir neina pareigūno pareigų. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome LŠSĮ projekte aiškiai sureguliuoti atvejus, kada LŠS vadas yra atleidžiamas iš pareigų (su juo nutraukiama darbo sutartis) nesibaigus įgaliojimų terminui. Taip pat manome, kad LŠS vadą atleidus iš pareigų nesibaigus įgaliojimų terminui, pavyzdžiui, jam išstojus iš LŠS ir kitais atvejais, toks asmuo turi būti grąžinamas į statutinę įstaigą, iš kurios buvo perkeltas į LŠS vado pareigas, ir tuomet sprendžiama, ar yra pagrindas jį atleisti ir iš vidaus tarnybos Vidaus tarnybos statuto nustatyta tvarka.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir siekdami teisinio aiškumo, siūlome LŠSĮ 30 straipsnio 9 dalį išdėstyti taip:

„9. Jeigu į LŠS vado pareigas skiriamas šaulys yra vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, jis perkeliamas į šias pareigas ir, pasibaigus įgaliojimų terminui, atleidžiamas iš jų ir grąžinamas į vidaus tarnybos sistemos pareigūno pareigas Vidaus tarnybos statuto nustatytais sąlygomis ir tvarka. LŠS vadas, kuris perkeltas į šias pareigas iš vidaus tarnybos sistemos pareigūno pareigų, atleidžiamas iš LŠS vado pareigų nesibaigus įgaliojimų terminui, LŠS vadui išstojus iš LŠS, pašalinus jį iš LŠS ar LŠS suvažiavimui pareiškus nepasitikėjimą LŠS vadu. Tokiu atveju Vyriausybė atleidžia asmenį iš LŠS vado pareigų Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su vidaus reikalų ministru. Toks asmuo grąžinamas į vidaus tarnybos sistemos pareigūno pareigas Vidaus tarnybos statuto nustatytais sąlygomis ir tvarka.“

Taip pat siūlome atitinkamai patikslinti VTS projektą ir Vidaus tarnybos statuto 31² straipsnį išdėstyti taip:

„31² straipsnis. Perkėlimas į Lietuvos šaulių sąjungos vado tarnautojo pareigas

Vidaus tarnybos sistemos pareigūnas jo rašytiniu sutikimu Ministro Pirmininko teikimu, suderintu su vidaus reikalų ministru, ir Vyriausybės nutarimu gali būti **laikina**i, iki 4 metų **laikotarpiui**, perkeltas į Lietuvos šaulių sąjungos vado pareigas. **Pareigūno perkėlimo į Lietuvos šaulių sąjungos vado pareigas laikotarpis įskaitomas į pareigūno vidaus tarnybos stažą. Perkeltam į Lietuvos šaulių sąjungos vado pareigas pareigūnui darbo užmokestis nustatomas pagal jo einamas Lietuvos šaulių sąjungos vado pareigas. Pasibaigus pareigūno perkėlimo į Lietuvos šaulių sąjungos vado pareigas laikotarpiui, pareigūnas grąžinamas į iki perkėlimo eitas pareigas, o kai šių pareigų nėra, jo rašytiniu sutikimu gali būti skiriamas į kitas lygiavertes pareigas, o kai ir šių pareigų nėra, – laikina**i, iki atsiras laisvos lygiavertės pareigos, jo rašytiniu sutikimu gali būti skiriamas į žemesnes pareigas. Visais atvejais šiam pareigūnui mokamas ne mažesnis negu iki perkėlimo į Lietuvos šaulių sąjungos vado pareigas nustatytas darbo užmokestis.“

5.5. LŠSĮ 30 straipsnio 11 dalyje nustatyta, kad atvejai, kuriais LŠS vadas gali būti nušalintas nuo pareigų, priklauso nuo to, kokias pareigas ėjo asmuo ar kokį statusą turėjo iki paskiriant jį į LŠS vado pareigas, t. y.:

- jeigu asmuo buvo profesinės karo tarnybos karys, jis gali būti nušalintas nuo pareigų Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme nustatytais atvejais;
- jeigu asmuo buvo vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, jis gali būti nušalintas nuo pareigų Vidaus tarnybos statute nustatytais atvejais;
- jeigu asmuo buvo tarnybą rezerve atliekantis arba atsargos karys arba **buvęs** vidaus

tarnybos sistemos pareigūnas, jis gali būti nušalintas nuo pareigų Darbo kodekse nustatytais atvejais.

Manome, kad siūlomas reguliavimas yra ydingas, nes neatitinka asmenų lygiateisiškumo principo, nes esant analogiškai situacijai, vienu atveju LŠS vadas galės būti nušalintas nuo pareigų, o kitu atveju – ne, nes bus taikomi kiti nušalinimo nuo pareigų atvejai. Pažymėtina, kad nepriklausomai nuo to, kokias pareigas ėjo ar kokį statusą turėjo asmuo iki paskiriant jį į LŠS vado pareigas, visais atvejais jis vykdo tas pačias funkcijas, turi tokius pačius įgaliojimus, todėl jam turi būti taikomi tie patys reikalavimai ir sąlygos.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad tuo metu, kai asmuo eina LŠS vado pareigas, jis nėra nei profesinės karo tarnybos karys, nei vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, ir nei įstatymuose, nei teikiamuose įstatymų projektuose nenustatyta, kad jiems taikomi karių ar pareigūnų tarnybą reguliuojantys įstatymai.

Atsižvelgdami į tai, siūlome LŠSI projekte aiškiai nustatyti, kokiais atvejais LŠSD vadas gali, ir kokiais atvejais privalo būti nušalintas nuo pareigų, ir šie atvejai turi būti vienodi visiems LŠS vado pareigas einantiems asmenims, nepriklausomai nuo to, kokias pareigas iki paskyrimo į LŠS vado pareigas toks asmuo ėjo ar kokį statusą turėjo.

Taip pat manome, kad LŠSI projekte turėtų būti nustatyti atvejai, kai LŠS vadas „privalo būti“ nušalintas, ir kokiais atvejais jis „gali būti“ nušalintas nuo pareigų.

5.6. LŠSI projekto 43 straipsnio 2 dalyje nustatyti drausminės atsakomybės atvejai LŠS vadui, kuris perkeltas į šias pareigas iš kario pareigų, pagal Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymą; 43 straipsnio 3 dalyje nustatyti tarnybinės (drausminės) atsakomybės atvejai LŠS vadui, kuris perkeltas į šias pareigas iš vidaus tarnybos sistemos pareigūno pareigų, pagal Vidaus tarnybos statutą; 43 straipsnio 4 dalyje nustatyti tarnybinės (drausminės) atsakomybės atvejai šauliui, su kuriuo sudaryta darbo sutartis (taikytina ir LŠS vadui, kuris yra buvęs karys ar buvęs pareigūnas). Toks reguliavimas yra ydingas, neatitinka asmenų lygiateisiškumo principo, nes, esant analogiškai situacijai, dėl skirtingo reguliavimo pirmiau nurodytuose įstatymuose vienu atveju LŠS vadui bus taikoma tarnybinė (drausminė) atsakomybė, o kitu atveju – netaikoma, priklausomai nuo to, kokias pareigas ėjo ar kokį statusą asmuo turėjo iki jį paskiriant į LŠS vado pareigas. Atsižvelgdami į tai, kad visais atvejais LŠS vadas vykdo tas pačias funkcijas, turi tokius pačius įgaliojimus, ir siekdami užtikrinti asmenų lygiateisiškumo principą, siūlome LŠSI projekte nustatyti, kad tarnybinės (drausminės) atsakomybės atvejai būtų vienodi visiems LŠS vado pareigas einantiems asmenims, nepriklausomai nuo to, kokias pareigas iki paskyrimo į LŠS vado pareigas toks asmuo ėjo ar kokį statusą turėjo.

6. Pažymėtina, kad viena iš pagrindinių vidaus tarnybos sistemos pareigūnų funkcijų – visuomenės saugumo užtikrinimas, kuris turi būti užtikrinamas nuolat, ypač atsižvelgiant į naujai kylančius iššūkius, susijusius su krizinėmis situacijomis pasaulyje. Mažėjantys žmogiškieji ištekliai, nevienoda pareigybių sukomplektavimo dalis skirtingose policijos įstaigose, papildomos skiriamos ir vykdomos priemonės ar operacijos, kelia iššūkius tinkamam ir efektyviam užduočių įgyvendinimui, savalaikiam pagalbos gyventojams suteikimui, dėl to manome, kad galimybė dalyvauti LŠS veikloje darbo metu (ar veikla neturės įtakos institucijai pavestų užduočių vykdymui ir pan.) turėtų būti kaskart įvertinama institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens, o ne suteikiama privalomai, kaip yra siūloma LŠSI projekto 48 straipsnio 1 dalyje.

Atsižvelgdami į tai, siūlome papildyti Nutarimo projektą su siūlymu pakeisti LŠSI projekto 48 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Jeigu šaulys atlieka šaulio tarnybą ir pateikia tai patvirtinančią LŠS vado, jo pavaduotojo arba rinktinės vado išduotą pažymą, darbdavys, švietimo ar studijų įstaigos vadovas privalo šaulį

(išskyrus vidaus tarnybos sistemos pareigūnus ir statutinių įstaigų valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį) išleisti iš darbo, švietimo ar studijų įstaigos ir išsaugoti jam darbo, mokslo ar studijų vietą, tačiau ne daugiau kaip 10 darbo, mokslo ar studijų dienų per metus. Vidaus tarnybos sistemos pareigūnai ir statutinių įstaigų valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį, ketinantys dalyvauti LŠS veikloje darbo metu, gali būti išleisti iš darbo statutinės įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens sutikimu.“

7. Atsižvelgdami į 6 punkte pateiktus argumentus, taip pat siekdami užtikrinti statutinei įstaigai įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų funkcijų ir uždavinių įgyvendinimo vientisumą, nepertraukiamą ir efektyvų veiklos organizavimą bei planavimą, siūlome papildyti Nutarimo projektą su siūlymu papildyti LŠSĮ projekto 35 straipsnį nauja dalimi ir ją išdėstyti taip:

„LŠS privalo teikti informaciją statutinėms įstaigoms apie jose pareigas einančių vidaus tarnybos sistemos pareigūnų ir statutinių įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal sutartis, priėmimą į LŠS narius“.

8. LŠSĮ projekto 48 str. 6 d. numatyta, kad šauliui iš LŠS skirtų valstybės biudžeto asignavimų apmokama LŠS vado Centro valdybos pritarimu nustatyta dalis *asmeninių* išlaidų ginklams, jų priedėliams ir šaudmenims įsigyti šaulio tarnybai. Nepritariame šiai nuostatai, kadangi manome, jog LŠS turi pati koordinuotai aprūpinti šaulių kovinius būrius reikalingais ginklais jų funkcijoms atlikti iš jai skiriamų asignavimų. Šaulių ar kitų asmenų asmeninis poreikis įsigyti ginklų neturėtų būti kompensuojamas valstybės lėšomis.

Vidaus reikalų viceministras

Vitalij Dmitrijev

Jurgita Žilinskaitė, tel. (8 5) 271 8322, el. p. jurgita.zilinskaite@vrm.lt

Inga Prialgauskienė, tel. (8 5) 271 8233, el. p. inga.prialgauskiene@vrm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai   2022-   Nr.
I   Nr. 22-11891

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, išnagrinėjusi derinti pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1838, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1839, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 papildymo 312 straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1840 ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1841“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), informuoja, kad Nutarimo projektui iš esmės pritaria, tačiau siūlo Nutarimo projektą papildyti pagal šias pastabas:

1. Darbo kodekso 3 straipsnio 2 dalis nustato, jog jeigu yra Darbo kodekso ir kitų įstatymų prieštaravimų, taikomos Darbo kodekso nuostatos, išskyrus atvejus, kai šis kodeksas pirmenybę suteikia kitų įstatymų normoms. Atsižvelgiant į tai, kad su šauliu Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekte Nr. XIVP-1838 (toliau – Įstatymo projektas) nustatytais atvejais sudarius darbo sutartį yra taikomos Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatos, Įstatymo projekto nuostatos dėl drausminės atsakomybės, drausminių nusižengimų, nušalinimo nuo darbo, darbo laiko, darbo sutarties sudarymo turi būti suderintos su Darbo kodekso nuostatomis.

Paminėtina, kad Įstatymo projekto 2 straipsnio 4 dalis nustato, jog šaulio teisių, pareigų, mokymo ir tarnybos užduočių vykdymas įgyvendinant Lietuvos šaulių sąjungos tikslus, uždavinius, funkcijas ir teises yra laikomas šaulio tarnyba, tačiau Įstatymo projekte nustatytais atvejais su šauliu yra sudaroma darbo sutartis. Svarstyтина, ar šaulio tarnyba turėtų būti reguliuojama darbo sutartimi, kurią sudarius atsirandantys individualieji darbo santykiai yra reglamentuojami Darbo kodekso nuostatomis, atsižvelgiant į tai, kad skirtingas tarnybos santykių ir darbo santykių pobūdis lemia ir taikytinų jiems reguliavimo metodų ir priemonių specifiką. Todėl ne visiškai aišku, kaip praktikoje būtų taikomos kai kurios Įstatymo projektu siūlomos įtvirtinti nuostatos. Pavyzdžiui, Įstatymo projekto 43 straipsnio 4 dalis nustato, jog šauliui, su kuriuo Vyriausybės kanceliarija ar Lietuvos šaulių sąjunga yra sudariusios darbo sutartį, padariusiam darbo pareigų pažeidimą, taikomos Darbo kodekso nuostatos. Atkreiptinas dėmesys, kad Darbo kodeksas nenustato galimybės taikyti drausminę atsakomybę, jame nėra nuostatų dėl drausminių nusižengimų ir drausminių nuobaudų, nors šie klausimai reglamentuojami Įstatymo projekto 43-46 straipsniuose, o Įstatymo projekto 43 straipsnio 1 dalis nustato, jog šauliui, padariusiam drausminį nusižengimą (kuris 45 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamas kaip šaulio tarnybos pareigų nevykdymas arba netinkamas jų vykdymas dėl šaulio kaltės) skiriama drausminė nuobauda. Taip pat, šaulio nušalinimo nuo pareigų nuostatos, įtvirtintos Įstatymo projekto 38 straipsnyje, iš esmės skiriasi nuo numatytų Darbo kodekso 49 straipsnyje, įskaitant skirtingus nušalinimo pagrindus, darbo užmokesčio mokėjimo nušalinimo laikotarpiu nuostatas ir pan. Įstatymo projekto 30 straipsnio 11 dalyje ir 49 straipsnio 12 dalyje numatoma, kad *kai tai būtina* Lietuvos šaulių sąjungos pratyboms, mokymams ar kitiems renginiams organizuoti, jiems vadovauti ar dalyvauti, kasdienė Lietuvos šaulių sąjungos vado, jo pavaduotojų, rinktinių vadų ir jų pavaduotojų, šaulių, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo laiko trukmė gali viršyti aštuonias

darbo valandas. Neaišku, ar siekiama, kad tokiam aštuonias valandas viršijančiam darbo laikui būtų taikomos Darbo kodekso nuostatos, pavyzdžiui, šio kodekso 119 straipsnis, nustatantis reikalavimą gauti darbuotojo sutikimą dirbti viršvalandinį darbą ir galimą viršvalandžių trukmę, ar 144 straipsnis, įtvirtinantis apmokėjimo už viršvalandžius nuostatas.

2. Siekiant teisinio reguliavimo nuostatų aiškumo siūlytina tikslinti:

2.1. Įstatymo projekto 30 straipsnio 12 dalį, nustatančią, kad Lietuvos šaulių sąjungos vadui mokamos pareiginės algos dydis „yra lygus kariuomenės vadui ir policijos generalinio komisaro pirmiesiems ir vėlesniais metais priklausančių tarnybinių atlyginimų vidurkiui atitinkamai pagal šiose pareigose dirbtus metus“, aiškiai nurodant, kaip traktuotina sąlyga „atitinkamai pagal šiose pareigose dirbtus metus“, – ar šiuo atveju vertinami Lietuvos šaulių sąjungos vado (ar kariuomenės vado bei policijos generalinio komisaro) pareigose dirbti metai, ar turėtų būti sugretinami pirmieji metai atliekant kariuomenės vado pareigas su pirmiesiems metais atliekant policijos generalinio komisaro pareigas ir, atitinkamai, kiekvieni vėlesni metai šiose pareigose, ar pan.

2.2. Įstatymo projekto 43 straipsnio 4 dalį, nustatant, jog Darbo kodekso 58 straipsnio 3 dalis (apibrėžianti, kas laikoma šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu) ir Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo 45 straipsnio 2 dalis (nustatanti, kas laikoma šiurkščiu šaulio drausminiu nusižengimu) yra taikomos ne *nustatant* šiurkštų darbo pareigų pažeidimą, o jį *nustatant*, t. y. siekiant identifikuoti šiurkštaus pažeidimo faktą.

Viceministras

Vytautas Šilinskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai

2022-08-   Nr.
Į 2022-08-25 Nr. S-2469

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1838, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1839, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 papildymo 31² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1840 ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1841“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), informuoja, kad iš esmės pritaria Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento pateiktoms pastaboms ir pasiūlymams įstatymų projektams, kuriems teikiama Vyriausybės išvada (pvz., išvados dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1838 12 p., 14 p. (2 pastraipoje), 60 p. pateiktoms pastaboms ir pasiūlymams, išvadoje dėl Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1841 pateiktoms pastaboms ir pasiūlymams). Siūlytume pakartotinai įvertinti nurodytas pastabas ir įvertinti tikslingumą papildyti Nutarimo projektą pasiūlymais dėl siūlomo teisinio reguliavimo tobulinimo.

Teisingumo ministerijos kancleris

Augustas Ručinskas

Jelena Kučeriavienė, tel. 8 671 85520, el. p. jelena.kuceriaviene@tm.lt
Marius Rakštelis, tel. 8 647 67165, marius.rakstelis@tm.lt
Lina Lukoševičiūtė, tel. 8600 43356, el. p. lina.lukoseviciute@tm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2022-08-   Nr. 12-01-
I 2022-08-25 Nr. S-2469

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija išnagrinėjo su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2022 m. rugpjūčio 25 d. raštu Nr. S-2469 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto derinimo“ pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1838, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1839, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 papildymo 31² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIVP-1840 ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1841“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriame suformuluotoms pastaboms ir pasiūlymams pritaria, taip pat teikia šias papildomas pastabas bei pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-1838 (toliau – LŠSĮ projektas) nauja redakcija dėstomame Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatyme (toliau – LŠSĮ) Lietuvos šaulių sąjungos (toliau – LŠS) uždaviniai ir funkcijos iš esmės nesikeičia – pasiruošimas valstybės gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui, o karo padėties ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) metu dalyvavimas valstybės ginkluotoje gynyboje ir pilietiniame pasipriešinime išlieka svarbiausi LŠS uždaviniai. Be to, LŠSĮ projektu nauja redakcija dėstomo LŠSĮ 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžiant LŠS, išlaikoma nuostata, kad LŠS yra *sukarinta* asociacija. Priėmus projektais siūlomus pakeitimus, kuriais iš esmės keičiamas LŠS santykis su Krašto apsaugos ministerija, galimas neigiamas poveikis nuosekliam gynybos ir krašto apsaugos politikos formavimui, sistemiskam jos įgyvendinimo užtikrinimui. Išskirtinis LŠS vaidmuo, įgyvendinant valstybės gyvybiškai svarbią funkciją „Valstybės gynyba“, yra išskirtas Nacionalinio saugumo strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, 38.4 papunktyje („didinti Lietuvos šaulių sąjungos integraciją į valstybės nacionalinio saugumo ir gynybos sistemą, stiprinant jos ir jos narių pasirengimą dalyvauti ginkluotoje valstybės gynyboje ir, remiant jos pastangas organizuoti ir koordinuoti neginkluotą gynybą bei nesmurtinį pilietinį pasipriešinimą, remti jos vykdomą pilietinį ir patriotinį ugdymą“) bei Nacionalinės darbotvarkės „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. gegužės 17 d. nutarimu Nr. XIV-1102 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“ patvirtinimo“, 7.1 papunktyje nurodytą LŠS funkciją

organizuoti ir vykdyti piliečių rengimą neginkluotam pilietiniam pasipriešinimui. Pažymėtina, kad, nors LŠSI projektu vienu iš LŠS tikslų numatoma pagalba užtikrinant visų valstybės gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymą, šiam tikslui pasiekti nebūtina keisti LŠS santykio su Krašto apsaugos ministerija, nes ir vadovaujantis galiojančiu teisiniu reguliavimu LŠS teikia pagalbą kitoms institucijoms (suvaldant ekstremaliąsias situacijas tiek dėl masinio užsieniečių antplūdžio, tiek dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) plitimo grėsmės LŠS prisidėjo vadovaudamasi galiojančiu teisiniu reguliavimu). Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projektą siūlytina papildyti siūlymu svarstyti, ar, siekiant LŠSI projekto tikslų, tikslinga keisti LŠS santykį su Krašto apsaugos ministerija:

1.1. LŠSI projektu numatoma, kad galiojančiame LŠSI numatyti krašto apsaugos ministro įgaliojimai skirti LŠS vadą, tvirtinti LŠS statutą, taip pat kiti įgaliojimai, užtikrinantys LŠS veiklos kontrolę, būtų perduodami Vyriausybei. Pažymėtina, kad ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 12 straipsnio 14 dalyje yra numatyti Vyriausybės įgaliojimai skirti į pareigas įstatymų nustatytus valstybės tarnautojus ir pareigūnus, tačiau sisteminė Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Vyriausybės įstatymo bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių viešojo administravimo funkcijas vykdančių asmenų skyrimą į pareigas, analizė, kaip pastebima Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės departamento 14 pastaboje, suponuoja, kad Vyriausybė valstybės tarnautojus ir pareigūnus į pareigas skiria tik tada, kai jų vykdomos funkcijos lemia jų atskaitingumą valstybės vykdomajai institucijai. Pažymėtina, kad, atsižvelgiant į esamą valstybės sąrangą, LŠSI projektu nauja redakcija dėstomo LŠSI 30 straipsnio 3 dalyje nurodyti asmenys, galintys būti skiriami LŠS vadu (kariai ar vidaus tarnybos sistemos pareigūnai), nėra tiesiogiai pavaldūs Vyriausybei, nevykdo jos pavedimų ir jai neatsiskaito. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 12 punktu, krašto apsaugos ministras nustato karių atrankos ir vadų skyrimo į pareigas sistemą bei tvarką, o 14 straipsnio 5 dalyje kaip valstybės gynybos civilinė vadovybė yra įvardyti Respublikos Prezidentas – vyriausiasis ginkluotųjų pajėgų vadas – ir krašto apsaugos ministras. Be to, Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 31 straipsnyje nurodoma, kad profesinės karo tarnybos sutartis yra Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos Respublikos piliečio rašytinis susitarimas, kuriuo Krašto apsaugos ministerija priima pilietį į profesinę karo tarnybą, o pilietis savanoriškai įsipareigoja ją atlikti įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais sąlygomis ir tvarka bei vykdyti visas kario pareigas. Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad numatyta Vyriausybės pareiga skirti į pareigas, atleisti iš jų ir nušalinti nuo pareigų LŠS vadą, taip pat kitos nuostatos, įpareigojančios Vyriausybę vykdyti funkcijas, susijusias su LŠS vado drausminių nusižengimų tyrimu, jo skatinimu ir kitų veiksmų atlikimu, laikytinos nepagrįstomis ir nederančiomis su Konstitucija ir įstatymų grįžtais Vyriausybės įgaliojimais. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Nutarimo projekte siūlytina nurodyti, kad LŠSI projekte turėtų būti atsisakoma nuostatų, kuriomis krašto apsaugos ministrui nustatyti įgaliojimai perduodami Vyriausybei.

1.2. LŠSI projektu nauja redakcija dėstomo LŠSI 30 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad LŠS vadu gali būti skiriamas ne tik karys, bet ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnas arba į atsargą išėjęs vidaus tarnybos sistemos pareigūnas LŠS narys, o LŠSI 49 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad LŠS vado pavaduotojais ir rinktinių vadais gali būti tik šauliai, kurie nėra profesinės karo tarnybos kariai. Pažymėtina, kad pagrindinio LŠS uždavinio – pasiruošimo valstybės gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui – įgyvendinimui turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys, nes šio uždavinio įgyvendinimas reikalauja ne tik specialių žinių, bet ir ilgo ir nepertraukiamo darbo planuojant, organizuojant ir vykdančią šaulių karinį rengimą, o už šio uždavinio įgyvendinimą atsakingas asmuo turėtų turėti reikiamas karybos žinias ir atitinkamą karinį parengtumą. Atkreiptinas dėmesys, kad karinio planavimo ir karinio sprendimo priėmimo proceso sistemiškai yra mokomi tik Lietuvos

kariuomenės karininkai. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Nutarimo projekte siūlytina nurodyti, kad LŠS vadu turėtų likti tik *aukštąjį išsilavinimą ir ne žemesnį kaip pulkininko leitenanto (komandoro) laipsnį turintis profesinės karo tarnybos, tarnybą rezerve atliekantis ar atsargos karys LŠS narys*, o profesinės karo tarnybos kariams paliekama galimybė eiti LŠS vado pavaduotojų ir rinktinių vadų pareigas.

1.3. Pritarus išdėstytiems siūlymams, Nutarimo projektu taip pat siūlytina nepritarti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 42 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1839 ir Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 papildymo 31² straipsniu įstatymo projektui Nr. XIVP-1840 dėl šio rašto 1.1 ir 1.2 papunkčiuose nurodytų priežasčių ir siūlymo nekeisti LŠS vadui keliamų reikalavimų ir jo skyrimo tvarkos.

2. LŠSĮ projektu nauja redakcija dėstomo LŠSĮ 30 straipsnio 12 dalyje numatoma, kad LŠS vadui mokamos pareiginės algos dydis yra lygus kariuomenės vadui ir policijos generalinio komisaro pirmaisiais ir vėlesniais metais priklausančių tarnybinių atlyginimų vidurkiui atitinkamai pagal šiose pareigose dirbtus metus, tokiu būdu asociacijos vadovo pareiginės algos dydį iš esmės prilyginant svarbiausių valstybės institucijų, užtikrinančių ginkluotą valstybės gynybą ir viešąjį saugumą, vadovų pareiginės algos dydžiui. Pažymėtina ir tai, kad, vadovaujantis LŠSĮ projektu nauja redakcija dėstomo LŠSĮ 30 straipsnio 3 dalies nuostata, LŠS vadu galėtų būti skiriamas ne žemesnį kaip pulkininko leitenanto (komandoro) laipsnį turintis profesinės karo tarnybos arba ne žemesnį kaip vidaus tarnybos pulkininko leitenanto laipsnį turintis vidaus tarnybos sistemos pareigūnas, todėl siūlomas LŠS vado pareiginės algos dydžio nustatymas lemtų situacijas, kai LŠS vado pareiginės algos dydis viršytų pagal jo turimą karinį ar vidaus tarnybos laipsnį priklausančios pareiginės algos dydį. Profesinės karo tarnybos karių pareiginė alga yra nustatoma Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme. Pagal galiojančią sistemą profesinės karo tarnybos karių pareiginė alga priklauso nuo profesinės karo tarnybos kario laipsnio. Ši principinė nuostata nesikeičia nepriklausomai nuo to, ar profesinės karo tarnybos karys yra perkeliamas į kitas pareigas kitoje institucijoje, todėl profesinės karo tarnybos kario kaip LŠS vado pareiginės algos nustatymas LŠSĮ iškreiptų esamą sistemą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Nutarimo projekte siūlytina nurodyti, kad LŠS vado pareiginės algos dydžio prilyginimas kariuomenės vado ir policijos generalinio komisaro tarnybinių atlyginimų vidurkiui, atsižvelgiant į atitinkamas pareigas užimantiems asmenims keliamus reikalavimus, jų atsakomybes, turimą laipsnį ir galiojančią apmokėjimo sistemą, laikytinas ydingu.

Be to, siekiant spręsti kvalifikuoto personalo pritraukimo į LŠS klausimus, Nutarimo projektą papildomai siūlytina papildyti siūlymu svarstyti LŠS dirbančių asmenų apmokėjimo sistemos tobulinimą.

3. LŠSĮ projektu nauja redakcija dėstomo LŠSĮ 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatyta, kad Lietuvos kariuomenė padeda LŠS planuoti, organizuoti ir vykdyti šaulių karinį rengimą, pasirėngimą pagalbinėms gynybos užduotims vykdyti ir pilietiniam pasipriešinimui. Tačiau pilietinis pasipriešinimas ir pagalbinės gynybos funkcijos gali apimti tiek ginkluotus, tiek neginkluotus veiksmus, kurie nėra susiję su Lietuvos kariuomenės funkcijomis. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekte siūlytina nurodyti, kad LŠSĮ projekte turėtų būti detalizuojamas LŠS santykis su Lietuvos kariuomene ir Lietuvos kariuomenės pagalbos LŠS apimtys.

4. Nutarimo projekto 1 punktu siūloma LŠSĮ projekto 9 straipsnį papildyti nuostatomis, apibrėžiančiomis konkrečias LŠS funkcijas, reikalingas keičiamiems LŠS veiklos tikslams (valstybės gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymo užtikrinimas) įgyvendinti, tokiomis kaip: pagalba užtikrinant valstybės institucijų ir savivaldybių institucijų veiklą ir jos tęstinumą, ekonominės ir civilinės infrastruktūros funkcionavimą, gyventojų būtinųjų poreikių tenkinimą, vidaus saugumą ir tarptautinę

veiklą. Atkreiptinas dėmesys, kad gyvybiškai svarbios valstybės funkcijos mobilizacijos metu yra užtikrinamos per mobilizacinę sistemą – įgyvendinant Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymą, gyvybiškai svarbioms valstybės funkcijoms atlikti mobilizacinės sistemos subjektams yra skiriamos valstybinės mobilizacinės užduotys, sudaromas civilinio mobilizacinio personalo rezervas. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekto 1 punkte siūlant detalizuoti LŠS funkcijas, teises ir pareigas prisidedant prie gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymo užtikrinimo, kartu turėtų būti teikiamas siūlymas įvertinti ir siūlomų priemonių santykį su mobilizacine sistema.

5. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1841 (toliau – BŠĮ projektas) 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad LŠS yra asociacija, kurios vadovas yra valstybės biudžeto asignavimų valdytojas. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos galiojančiuose įstatymuose nustatytus viešųjų juridinių asmenų finansavimo valstybės biudžeto lėšomis principus, LŠS, kaip asignavimų valdytojai, nors ir turinčiai asociacijos statusą, turėtų būti taikomos tos pačios nuostatos, susijusios su pareigomis ir atsakomybe. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projektas papildytinas siūlymu, kad šiuo aspektu turėtų būti peržiūrėtas Biudžeto sandaros įstatymas ir kiti Lietuvos Respublikos teisės aktai, susiję su asignavimų valdytojų pareigomis: LŠS, kaip asignavimų valdytojai, turėtų būti taikomos prievolės, susijusios su iš biudžeto finansuojamų programų rengimu ir vykdymu, bei atsakomybė už valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, kuriems reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, tinkamą parengimą, taip pat kad LŠS skiriamų valstybės biudžeto lėšų finansinei apskaitai turėtų būti taikomi biudžetinių įstaigų finansinei apskaitai nustatyti reikalavimai, atitinkamai LŠS skiriamų valstybės biudžeto lėšų finansinė apskaita organizuojama, metinių finansinių ataskaitų rinkinys, metinė veiklos ataskaita rengiami, teikiami ir skelbiami Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymo, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Krašto apsaugos viceministras

Žilvinas Tomkus